

Energieverbruik en CO2-uitstoot verminderen	- Voorzien in hernieuwbare energie (zonnepanelen, groene stroom contract, warmtepomp,...) - Isolerende maatregelen - Led-verlichting - Airco's vermijden en opwarming gebouw tegengaan door gebruik screens of jaloezieën - Digitale duurzaamheid (milieuvriendelijkere website, emails,...); tips en carbon calculator op Digitale duurzaamheid Statik.be - Lokaal toerisme aantrekken	- Gasten op ludieke manier vragen om bij te dragen aan bewust gas- en elektriciteitsverbruik	- Elektrische apparaten met gunstig energielabel voorzien (wasmachine, vaatwasser, klein elektro,...) - Lichtsensoren - Slimme thermostaten - Afdekzeil voor zwembaden en yacuzzi's - Geen elektrische verwarmingsapparatuur in open lucht voorzien - Aanbod voeding: geen grote porties rood vlees, lokaal, veggie optie,...	- Meterstanden opnemen – gast betaalt bij meerconsumptie - Energiebesparende maatregelen, vb. goed onderhoud van vetfilter in dampkap, ontdooing vriezer,... - CO2-uitstoot jaarlijks berekenen en eigen reductiedoelstelling durven uitspreken - CO2-uitstoot compenseren via certificering
Duurzamer transport	- We informeren gasten hoe ze op duurzame wijze naar onze logies kunnen reizen (duidelijke sectie op website, info meegeven bij bevestiging boeking) - Eigen werkgerelateerde verplaatsingen zo duurzaam mogelijk	- Korting of beloning voor gasten die via trein/tram/bus kwamen - Laadinfrastructuur voor auto's en fietsen voorzien - Bagageservice voor groepen die met OV of fiets reizen	- Fietsaanbod voorzien - Tips om openbaar vervoer te gebruiken tijdens verblijf - Tips voor fiets en wandeltochten in de nabije omgeving	- CO2-uitstoot compenseren via certificering
WATERverbruik verminderen	- Douches ipv badkuip voorzien - Gebruik hemelwater waar mogelijk (vb. toiletten) - Bij wellness: waterkwaliteit meten ipv steeds nieuw water	- Bij aankomst gast vragen of dagelijks poetsen en nieuw beddengoed/handdoeken noodzakelijk zijn	- Ludieke boodschap in badkamer dat beddengoed/handdoeken enkel worden vervangen op expliciete vraag	- Enkel volle wasmachines draaien - Bewust gebruik van water bij poets (vb. spoelen toiletten)

	- Zuiveringsstelsysteem van afvalwater (hydraalloop) - Lekkende kranen en toiletten voorkomen - Geen gras besproeien in hitteperiodes	- Korting of beloning voorzien indien kamer niet dagelijks gepest moet worden	- Spaarknop op toilet/douche - Waterbegrenzer voor wassen van handen vb. sensoren, drukknoppen	- Indien samenwerking met externe poetsdienst, tips rond bewust watergebruik aanhalen
Vervuiling van lucht, water of bodem tegengaan	- Bij opbouw, renovatie of uitbreiding maken we gebruik van milieuvriendelijkere materialen, verf,... (vb. zonder PFAS)	- Gasten informeren over belang om tijdens hun verblijf de omliggende natuur te respecteren	- Geen vuurtjes stoken (of met minder vervuilende houtsoorten) - Geen single use plastics voorzien die makkelijk zwerfval worden (bekertjes, rietjes,...)	- Gebruik van chemicalienvrije reinigings- en wasmiddelen, onderhoudsproducten voor wellness,...
Bijdragen aan het verhogen van de biodiversiteit	- Bij opbouw, renovatie of uitbreiding maken we gebruik van gecertificeerd hout niet gelinkt aan ontbossing - Minder verharding voorzien - Aanplant van biodiverse planten en bomen - Bijenhoeven - Groendaken/mosmuren	- Groene parkeerzone voorzien (waterdoorlatend, beplanting,...)	- 'Wilde wei' (ongemaaid en ruimte voor veldbloemen) - Pluktuin - Aanbod lokale / biologische voeding - Communiseren over waarde van sommige dierlijke bewoners van het terrein, vb. mollen	- Gebruik van chemicalienvrije reinigings- en wasmiddelen - Natuurlijke onkruidbestrijding - Ongediertebestrijding zonder pesticiden (klassieke vallen, Strygo,...
Afval verminderen	- Geen drukwerk of duurzaam drukwerk (gerecycleerd papier, waterbased inkt, CO2 neutrale drukkerij,...) - Sorteermogelijkheden voorzien - Afval audit op regelmatige basis: hoeveel en hoe verminderen?	- Online check-in - Gasten op ludieke wijze vragen om afval te beperken en correct te sorteren (creatief zijn voor gasten die lokale sorteeregels niet kennen)	- Individuele verpakkingen vermijden (verzorgingsproducten, voeding & drank,...) - Herbruikbaar materiaal (geen wegwerpbekers, -servies,...) - Invoer van statiegeld - Een waterfontein / flessen om te vullen voorzien	- Maximale recuperatie van plastic zakjes in vuilbakjes - Maaltijdrestjes mogen meegenomen worden - Voedingsoverschotten verwerken in menu - Deelnemen aan initiatieven zoals Too Good to Go, Voedselbank, Poverello,... - Verwerking via eigen composthoop - Digitale factuur

Circulariteit nastreven (inzetten op lange levensduur, hergebruik, recyclage,...)	- Bij opbouw, renovatie of uitbreiding houden we rekening met circulair bouwen (rekening houden met toekomstige toepassingen, demonteerbaar bouwen, hergebruik van materialen,...)	- Klanten verwachten nette campingplekken: groenafval zoals takken, dennenappels en snoeiafval hergebruiken in andere toepassingen (vb. haksel als bedekking voor wandelpaadjes)	- Hervulbare dispensers voorzien - Inrichting met meubels/spullen die lang meegaan - Inrichting met tweedehands meubels/spullen	- Openstaan voor nieuwe circulaire businessmodellen, vb. leasing van licht, bedden, matrassen,...)
Zorg voor onze eigen medewerkers	- Goede arbeidsomstandigheden voorzien (zorgt voor hogere motivatie, lager verloop,...) - Inclusieve HR: openstaan voor personeel met diverse achtergronden, neurodiversiteit, handicaps,...	- Duurzaam woon/werk verkeer voor medewerkers voorzien (vb. fietsvergoeding, fietslease,...)	- Acties om gezondheid van medewerkers te boosten (gezonde en gemotiveerde medewerkers leveren betere service)	- Opleiding in customer centricity (Vriendelijk personeel belangrijke factor in positieve reviews)
Zorg voor medewerkers in de keten	- Samenwerking met eerlijke leveranciers (lokaal of fairtrade) - Weten wat je aankoopt (van waar en mogelijke risico's op kinderarbeid, slechte arbeidsomstandigheden,...)	- Bij aankomst gasten verwelkomen met kopje fairtrade koffie of lokaal sapje	- Aan gasten communiceren met welke (lokale) leveranciers je samenwerkt	- Indien je beroep doet op externe poetsdienst, correcte arbeidsomstandigheden van poetshulp nagaan
Ondersteunen van lokale economie en lokale samenwerkingen	- Samenwerkingen met lokale economie, vb. streekproducten, gastronomie, activiteiten,... - Stel een lijst op met mogelijkheden en evalueer jaarlijks - Samenwerking met maatwerkbedrijven waar mogelijk - Goede relaties onderhouden met burens	- Samenwerking met lokale ondernemers (vb. voor activiteiten) actief communiceren - Gasten op vriendelijke manier vragen om geluidsoverlast voor burens te beperken	- Ontbijt met streekproducten aanbieden - Tips voor bezoek aan lokale erfgoed - Tips voor fiets en wandeltochten in nabije omgeving - Melders installeren die aangeven als er te veel lawaai is	- Bespreek verbeterpunten met je leveranciers of partners
Tegengaan van fraude	- Opletten voor fraude via Booking.com en voorvallen melden	- Beleid hebben rond no-shows (vb. voorschot betalen)	- Maatregelen die diefstal tegengaan (markeren, ...)	- Uitsluiten dat gasten kunnen vertrekken zonder te betalen

Bewuste keuzes rond keurmerken en certificeringen (voor mijn logie of bij aankopen)	- Bij aankopen is er aandacht voor duurzaamheidslabels (voeding, textiel, kuisproducten,...) - Lid worden van een duurzaamheidskeurmerk/ certificaat vb. Green Key, Ecodyn, VCDO,...	- We voorzien een toegankelijkheidslabel A of A+	- Klanten informeren over vb. textiel met duurzaamheidslabel waar ze in slapen (en infokaartje is ook kortingsbon bij resp. handelaar)	- Jaarlijks evalueren of we nog aan alle criteria van een keurmerk voldoen en kijken waar we kunnen verbeteren
Bewuste communicatie rond de duurzaamheids-initiatieven van mijn logies	- Via eigen communicatiekanalen communiceren over duurzaamheidsinspanningen (website, socials, folder,...) - Ons logieaanbod wordt kenbaar gemaakt via kanalen die inzetten op duurzaam verblijven (Anders Reizen, Fairbnb, pantou.org,...) - Ontwikkel slow tourism arrangementen (vb. korting bij meerdaags verblijf, lokaal wandelarrangement,...)	- Niet-duurzame wensen van klanten beleefd durven tegenspreken	- In de kamer/accommodatie vriendelijk communiceren over waarom je bepaalde actie onderneemt	- Gasten bedanken voor hun duurzaamheidsinspanningen tijdens hun verblijf - Gasten om tips vragen wat nog beter kan om de 'bestemming van de toekomst' te zijn
(nog een andere doelstelling)	- We zijn lid van minstens één netwerk waar we kunnen bijleren over duurzaam ondernemen - Ons aanbod is beschikbaar voor personen met specifieke drempel (fysiek, financieel,...)			